

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK — CONTICH

1. Drie maanden onder de Sneeuw. — 3. Sint Gregoriusdag op School. — 6. Een moedig Meisje. — 7. Karel Cogge. De Overstroming aan den IJzer. — 8. Het Wonderlijk Gezelschap. — 11. Het Kermismeisje. — 12. Willem Tell. — 13. Beter een lap dan een scheur. — 17. De Zinnelozen van Gheel. — 20. De Klok van Stuivekenskerke. — 24. Grapjes en Vroolijke Verhalen. — 34. Nog grapjes. — 35. Het kindje van de Zee. — 37. De Bezembinders van tleit. — 38. De Vlucht in de Koffer. — 41. De Gierigaard. — 43. De Veerman van 't Zwin. — 48. Beroep duurt 't langst. — 61. Streng Winters. — 62. De Wees in Londen. — 63. Sint-klaas op de Heide. — 66. De Kinderen van den Smokkelaar. — 67. De Paaschkloot. — 69. Leeuwte van Damme. — 70. Van Alles Wat. — 71. Nieuwsgierig Aapje. — 79. De Verrassing van Oudenaarde. — 83. Op de Hooge Venen. — 85. De Overwintering op Nova Zembla. — 86. Hoogmoed komt voor den val. — 89. Het Spook. — 95. De twee Weesjes. — 96. De oude Redder. — 97. De Vlucht. — 101. Toch beter Thuis. — 105. Ongeluk en Geluk. — 108. Bieke. — 109. De oude Mantel. — 110. Robinson Crusoe. — 113. De Rooversjongen. — 114. Niet Vergeten. — 118. De Spion van den Molen. — 119. De Kinderen van den Dek. — 120. De Ruwe Kerel. — Tweemaal gevonden. — 126. De Kerels van Lamnisse. — 136. Thijs Uilenspiegel. — 137. Oom Tom. — 141. De Kerstavort Bertje. — 143. De Reis in de Wildernis. — 168. Een jonge Held. — 169. van Artevelde. — 170. De Overwinning van Karel. — 171. Geneveva van I. — 172. De Avontuurlijke Reis. — 173. De Strijd met den Wolf. — 174. Een lijk Avond. — 175. De gevluichte Slaaf. — 176. In de Vliegmaschine. — 177. De moedige Vrouw. — 178. Ontsnapt. — 179. Valsch beschuldigd. — 180. De Zoon van den Torenwachter. — 181. Terug bij vrouw en kinderen. — 182. De Reis van Columbus. — 183. De Schilder van Karel den Steute. — 184. Het Spook van de Schelde. — Het Avontuur in het Gebergte. — 186. Jack de Cowboy. — 187. Hoe Jack prairieboer werd. — 188. De sterkste Voetbalclub. — 189. De Held van Tremeloo. — 190. De straf van 't Elzelandhof. — 191. De Cowboy van Fort Bell. — 192. Jeanne d'Arc. — 193. De Wandelende Deur. — 194. De Avonturen van Geeraart. — 195. Geeraart in Rusland. — 196. Dikke Dries. — 197. De Roode Kameelpels. — 198. Rosa van Dennenburg. — 199. De Wolf van Ghistel. — 200. De betooverde Molen. — 201. Zonderling gered. — 202. De Spaansche Furie. — 203. De Boeteling van Veurne. — 204. Een angstige Nacht. — 205. De Prins van Kakao. — 206. De dappere Elzie. — 207. De Avonturen van David. — 208. en uit de Gevangenis. — 209. De Spion voor zijn Land. — 201. In het verwoest Vlaanderen.

Vraag elke week het nieuwe boekje aan uw dagbladverkooper, want de reeks van deze veel gevraagde boekjes gaat gedurig voort

PRIJS 60 CENTIEM

Boekdrukkerij R. Bracke-Van Geert, Baesrode.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

A. Hans

Nr. 174.

(2de druk)

Een vreeselijke Avond

Uitgave Hans-Van der Meulen, Contich.

EEN VREESELIJKE AVOND

I.

— Mag ik ook mee naar oom Koen? vroeg Jelle Bouwman aan zijn moeder.

Juist kwam vader binnen. En hij had de vraag gehoord. Hij keek Jelle boos aan en sprak:

— Gij moogt niet mee naar oom Koen. Ge gaat naar school. Ik heb het u al gezegd! Gisterenmiddag heeft de meester de kinderen verlof gegeven om schaatsen te rijden en nu moet ge tevreden zijn.

— En morgenmiddag is het ook geen school. En dan kunt ge weer naar t'ijs, zei moeder.

— Behalve wanneer hij zoo norsch kijkt hernam vader. Dan blijft Jelle morgenmiddag thuis. En nu gaan we eten, want Stijntje en Griet moeten vroeg weg.

Stijntje en Griet, de oudere zusters van Jelle, kwamen

in de kamer. Ze hadden zich al gekleed voor de reis... En dat het een vreemde kleedij was, kunt ge op 't plaatje zien.

De familie woonde echter te Hindeloopen, in Friesland (Hoog Nederland) (1). En tot nog voor korten tijd had men daar die vreemde kleederdracht, welke bij sommige gelegenheden nog wel voor den dag gehaald wordt.

Stijntje en Grietje zouden hun oom Koen en hun tante Anna een bezoek brengen.

Oom en tante woonden twee uur gaans van Hindeloopen. Maar Griet en Stijntje zouden er zich over het ijs heen begeven. Griet op schaatsen en Stijntje in een slede.

Jelle keek boos, omdat hij niet mee mocht. Maar hij was veertien jaar en bezocht nog de school. Zijn zusters waren al een tijd van school af en hielpen moeder in huis en vader in den kruidenierswinkel, dien de familie hield.

De meisjes kregen een vrijen namiddag. Jelle had er gisteren een gehad en zou er morgen weer een hebben. En nog was hij niet tevreden. Maar Jelle was een lastige jongen, die zijn ouders dikwijls verdriet aan deed.

De familie ging aan tafel. Moeder diende de soep op.

(1) Ook in Vlaanderen, langs de kust, hebben over eeuwen Friezen gewoond.

— Ik moet geen soep hebben, knorde Jelle.

— Jawel, sprak mevrouw Bouwman.

— Neen... Ik wil geen soep!

Pats... Jelle kreeg een klap van vader. En de knaap werd nu zoo nijdig, dat hij zijn bord ruw wegstootte, met het gevolg, dat het in scherven op den grond viel.

— Naar boven! gebood vader Bouwman.

Hij greep Jelle bij zijn nek en duwde hem de deur uit en de trap op.

Driftig liep Jelle naar zijn slaapkamer.

— Stijntje en Griet worden hier altijd voor getrokken, zei hij. Vader is onrechtvaardig.. Ik krijg dikwijls klappen. Zij mogen naar oom Koen en ik moet naar school. Vader en moeder doen of ik nog een klein kind ben....

Stijntje bracht een bord warme soep boven.

— Ik eet dat niet op, zei Jelle. Ik smijt de soep liever door het venster.

— Foei, zoo stout zijn, vermaande de zuster.

— Zwijg gij! Gij en Griet worden voor getrokken.

— Dat is niet waar, Jelle. 't Is slecht om zoo iets te zeggen.

— 't Is wel waar!

— Ik wil niet langer naar u luisteren.....

Jelle stak zijn tong naar zijn zuster uit. Stijntje schudde 't hoofd en ging heen.

Jelle had alleen uit nijd gezegd dat hij geen soep luste. Nu lepelde hij ze vlug uit. 't Was warme, heerlijke erwtensoep.

Maar Jelle's humeur verbeterde niet. Hij zag door het raam 't ijs, dat de onder water gelooopen weiden bedekte, zoo ver men kijken kon.

En Jelle wist het wel, dat men uren lang op dat ijs kon rijden van het eene dorp naar het andere en over vlieten en kanalen, naar de steden. Ja, heel de provincie rond.

En zooals alle Friezen reed Jelle gaarne schaatsen. Ieder deed het hier: Jongens en meisjes, mannen en vrouwen, kinderen van zeven en grijsaards van zeventig jaar.

— Ik ga niet naar school, besloot Jelle. Ha, ik zal eens laten zien, dat ik me niet laat dwingen en geen klein kind meer ben!

Stil ging hij naar beneden. Zijn schaatsen hingen in de keuken. Vlug haalde hij ze. En in een wip had Jelle zijn muts en een das... Langs de achterdeur sloop hij buiten. Zijn hart bonsde wel. En een stem in zijn binnenste zei, dat hij misdeed. Maar Jelle luisterde er niet naar.

De familie zat niet lang aan tafel. De twee dochters hadden hun tijd noodig.

En weldra stonden ze klaar om te vertrekken. Het speet hun dat er zulk een onaangenaam tooneel met hun broer was gebeurd. Dat verminderde hun blijdschap.

— Bijtijds terug keeren, vermaande vader. Niet te lang bij oom en tante blijven.

De tocht geschiedde 't meest om 't ijsvermaak.

Griet bond haar schaatsen aan en Stijntje, zette zich

in en pikslede. Ze zou deze voortbewegen door in 't ijs te prikken met twee stokken, waaraan ijzeren punten zaten. Maar Griet had ook een ijshaak, waarmee ze al rijdend de slede kon voort trekken.

De meisjes zouden de rollen ook wel eens omkeeren en Griet in de slede plaats nemen en Stijntje de schaatsen aandoen.

Ze vertrokken. Er waren nog niet veel menschen op

't ijs. 't Was vroeg na den middag. Maar daar reed toch al een arreslede met een paard bespannen.

Griet en Stijntje vorderden snel. Ze zouden op drie kwartiers of een klein uur wel bij tante zijn, en er een tijdje gezellig praten. En tante zou zeker chocolademelk schenken. Dat was zoo de mode in den ijtijd.

Er stonden zelfs hier en daar kraampjes op 't ijs, waar men chocolademelk, thee, koffie en anijsmelk verkocht, verwarmende dranken dus, en ook koeken. Aan die kramen wapperden vlaggen. 't Leek wel kermis.

Griet en Stijntje Bouwman bleven naast elkaar.

Opeens riep Griet uit:

— Maar is dat ginder Jelle niet?

— Jelle! Onmogelijk.

— Dààr, links!.....

— Waarlijk! Hij is het!

— O, hij is stilletjes weggelopen.

— Hoe ondeugend!... We moeten naar hem toe gaan en zeggen, dat hij terug keert.

— Ja.....

Ze veranderden van richting en kwamen bij hun broer.

— Jelle! riep Griet.

De jongen bleef staan.

— Ja, ik ben hier, zei hij spottend.

— Hoe durft ge zoo weg te loopen!

— 't Gaat u niet aan! antwoordde Jelle brutaal.

— Ge moet terug keeren naar huis, sprak Stijntje.

— Nu nog niet! Vanavond is het tijd genoeg. Dan heb ik tenminste lang gereden voor dezelfde klappen, die ik krijg, of ik vroeg of laat thuis kom....

— Ge doet vader en moeder veel verdriet aan. Toe ga naar huis. Ge hebt toch geen plezier.

— Zoo veel als gij! Ge moet u met mij niet bemoeien. Als ik achteruitgezet wordt dan neem ik zelf mijn plezier.

— Als gij niet naar huis weer keert, doen wij het, zei Griet. Zoo kunnen we niet naar oom Koen rijden...

— O, neen, dan heb ik ook geen zin meer, sprak Stijntje.

— Wat kan mij dat schelen! bromde Jelle. Gij kunt gemakkelijk brave kindjes zijn. Vader trekt u altijd voor..... Gegroet, hoor! Ik blijf lekker rijden!

En Jelle schaatste heen.

— O, hoe ondeugend! zei Griet. En hij wil niet luisteren. Vader en moeder zullen vreeselijk ongerust zijn. We moeten het gaan zeggen dat we Jelle gezien hebben.

— Ja. We zouden het toch niet prettig vinden nu bij com en tante.

't Was wel een groote teleurstelling. Maar de meisjes achten het een plicht, hun ouders te waarschuwen.

Griet en Stijntje keerden dus terug. Vader en moeder hadden de vlucht van hun zoon reeds ontdekt. Vader was erg boos en moeder zeer verdrietig. Ze misten Jelle's schaatsen.

— De rakker is naar 't ijs, zei vader.

— O, hoe durft hij? vroeg moeder.

— Hij durft alles tegenwoordig. Maar ik zal er de ondeugendheid wel uitranselen. Er zit een slechte geest in dien knaap. Wist ik maar waar hij ergens was, dan haalde ik hem terug. Maar nu de meisjes ook weg zijn, kan ik niet uit den winkel.....

Nijdig ging Bouwman naar voren, want de bel rinkelde. Moeder ruimde de tafel af. En ze pinkte een traan uit haar oog.

— Ja, er zat een kwade geest in haar jongen. Jelle was tegenwoordig zeer lastig, ongehoorzaam, brutaal, opstandig. Ook uit school kwamen er veel klachten. Mevrouw Bouwman was er zeer treurig om.

Uit de kamer kon zij het ijs zien. Nu was er al veel volk, maar alleen groote menschen. De kinderen waren naar school, uitgenomen enkelen die altijd van hun ouders hun zin kregen.

Moeder vond het vreeselijk, wat haar zoon gedaan had. Voor straf naar boven gestuurd worden en dan wegloopen, de school verzuimen. Juist doen wat vader verboden had.

't Zou weer een onaangename avond zijn.

Eensklaps zag mevrouw Bouwman haar dochters terug keeren. Ze schrok. Zou er wat gebeurd zijn?

Ze ging in den winkel. Juist vertrok een klant. Vader was alleen.

— Griet en Stijntje zijn daar terug, zei moeder

— Maar waarom?

— Ik weet het niet.... Misschien voor Jelle....

Moeder ging al in de deur staan. Griet en Stijntje kwamen van het ijs. Ze keken zeer bedrukt. Ze lieten de slede aan de deur staan en traden binnen.

— We hebben Jelle gezien, zei Griet.

En ze vertelden hoe zij en Stijntj met hem gesproken hadden.

— Dan zal ik Jelle eens gaan halen, zei vader. Nu kan ik tenminste weg. Ik begrijp, dat ge geen zin meer hadt uw reisje voort te zetten. Ha, zoo'n last van een jongen, maar hij zal 't voelen, wat hij gedaan heeft.

Bouwman haalde zijn schaatsen. En aan den rand van de weide bond hij ze aan.

— Neemt ge het er ook eens van? vroeg een kennis. Ja als er ijs is, wil ieder er uit...

— Er is veel volk op schaatsen, sprak Bouwman ontwikkend.

Hij had geen zin te vertellen, wat er aan de hand was. Hij zou zich geschaamd hebben.

Bouwman reed heen. Even tuurden moeder en haar dochters hem droevig na.

II.

Eigenlijk plezier had Jelle Bouwman niet. Hij voelde nu spijt, dat hij niet naar school was gegaan. Hij zou vanavond streng gestraft worden. Zijn overmoed was

weg. En hij reed hier zoo eenzaam rond, ver van Hindeloopen, waar het juist vroolijk was, omdat de menschen er in groepjes bleven. En Jelle miste zijn kamaraden.

Hij dacht er over naar huis te gaan.

Daar naderde een arreslede. Er zat maar een man in. Jelle herkende hem?

— 't Is Bokke Alkema, mompelde hij.

In Friesland heeft men zonderlinge namen.

— Bokke! riep Jelle.

De jonge man hield de slede stil.

— Wel, Jelle, gij hier? vroeg hij.

Bokke Alkema was een rijke boerenzoon, negentien jaar oud, die liever overal rond zwierde, dan te werken. Maar hij gaf van zijn geld veel aalmoezen aan arme menschen... En zoo waren er lieden, die hem prezen, al schudden ernstige menschen dikwijls het hoofd wanneer ze zich afvroegen, hoe dat lustig leventje van Bokke eindigen moest.

— Rijdt ge mee met mij? vroeg Bokke nu aan Jelle.

En 't goed voornemen, om naar huis weer te keeren was dadelijk vervlogen.

Jelle klom naast Bokke in de arreslede. Hij vond het fijn, zoo over 't ijs te vliegen!

Wat draafde het sierlijk opgetuigd paard!

— Waar rijdt ge heen? vroeg Jelle.

— O, dat weet ik nog niet. Maar straks breng ik u te Hindeloopen terug...

Bokke stuurde de ar op een kanaal. En Jelle kwam in

een vreemde streek... Hij kende de torentjes niet, die hier en daar boven het bevroren land rezen. Bokke noemde ze. Die scheen overal thuis te zijn.

Een dier dorpjes lag vlak bij 't kanaal.

— Hier leggen we eens aan, zei Bokke. En dan keeren we terug. Kom mee.....

Uit een herberg kwam een knecht geloopt. Hij kende Bokke, want hij trok aan zijn muts en zei:

— Dag mijnheer Alkema. Zal ik het paard even uitspannen?

— Ja, en geef het wat haver....

Jelle mocht mee naar binnen. Een man en een vrouw, de waard en de waardin, zaten bij een gloeiende kachel. Ze noemden Bokke ook bij zijn naam.

— Een glas warme wijn voor ons, riep Bokke. We zijn koud van binnen en van buiten. En een flink glas, Stien.

Jelle voelde zich groot. Bokke deed net of hij zijn kamaraad was.

— Ja.... 't Is nu Winter en we moeten er van profiteeren.

— Dat zeg ik ook. En wat nieuws te Hindeloopen?

— Niets anders dan dat ieder schaatsen rijdt en 't een beetje kermis is op 't ijs...

Er kwam een jonge man binnen.

— Dag Bokke! groette hij. Ik zag u in uw slede, en ik kom eens goeden dag zeggen.

— Heel goed, Klaas! Stien, drie glazen wijn. Of maak er vijf klaar, een voor u en uw man ook.

— Als 't u belieft, zei de waard. De rijke mijnheer Alkema moet op geen geld zien... En hij gunt een ander ook wat.

De slimme herbergier wist dat Bokke gaarne gevleid werd.

De wijn werd ingeschonken. En men dronk op elkaars gezondheid.

Jelle deed mee als een groote man. En bij luisterde naar den praat van Bokke en Klaas, die vrienden schenen. Ze hadden het over vroolijke rochtjes, welke ze samen gemaakt hadden. Ze vertelden grappen en Jelle lachte mee.

De glazen werden opnieuw gevuld.

— Voor den jongen heer ook nog? vroeg de waardin. Ze wees naar Jelle en keek Bokke aan.

— Natuurlijk! zei Bokke. Mijn kamaraad kan er best tegen.

Jelle voelde zich fier. En om te toonen dat hij tegen wijn kon, nam hij een groote teug uit het volle glas.

Hij dacht toch aan huis. Maar 't was nu al een beetje raar in zijn hoofd... Hij zou het aan vader en moeder wel vertellen, hoe de rijke Bokke Alkema hem niet meer voor een klein kind hield en hij thuis ook niet meer als een klein kind wilde behandeld worden. Hij had het eens flink getoond dat hij een eigen wil had.

Er kwamen meer menschen in de herberg. En Bokke trakteerde iedereen, ook een langen, mageren leurder, die naast Jelle zat.

Jelle dronk van zijn derde glas. Maar 't smaakte niet meer. Hij voelde zich duizelig.

't Werd al donker daar buiten. En Bokke zat nog druk te redeneeren. Hij had het hoogste woord. En op alles wat hij vertelde gaven de anderen hem gelijk.

Alleen de leurder hield zich stil. Die keek dikwijls naar Jelle. En eindelijk vroeg hij zacht:

— Is de mijnheer uw broer... ..

— Neen, een vriend...

— Waar woont ge?

— Te Hindeloopen.....

— Dat is nog een eind van bier....

— Ja.... Ik wou dat Bokke nu maar terug reed. Het is avond.

— Bokke, dat is die rijke mijnheer?

— Ja....

— O, die blijft hier nog een heelen tijd... wel tot middernacht. Ik heb hem meer ontmoet... en ken zijn gewoonten. Ge zijt met hem in de slede gekomen vroeg de leurder.

— Ja, antwoordde Jelle.

— Maar ge hebt toch uw schaatsen bij u.

— Ik was eerst op schaatsen. En toen reed Bokke me achterop.

— En hij nam u mee?

— Ja.

— Ze weten het bij u thuis niet?

— Neen.....

Bokke Alkema vroeg juist om kaarten. Hij wilde een partijtje spelen. Hij dacht dus nog niet aan vertrekken...

Jelle werd erg ongerust.

— Ge zoudt naar huis willen, hé? vroeg de leurder aan den knaap.

— Ja...

— Maar die mijnheer zit hier nog uren... Kijk de vrouw moet nog een flesch wijn halen. En dan zal die mijnheer Bokke dronken zijn en hier in slaap vallen... Hij raakt niet weg vóór morgen.

— O, wat moet ik dan doen?

— Ik heb medelijden met u. Ik moet ook den kant van Hindeloopeu uit... Ik zal u een eind weg brengen. Zeg er niets van, want anders houdt die mijnheer u...

Maar Jelle kon zoo niet weg loopen. Hij stond op en klopte Bokke op den schouder.

— Laat ons naar huis gaan! smeekte hij.

Bokke Alkema was reeds bij drank.

— Naar huis riep hij spottend uit. Ik denk er nog niet aan. We zitten hier veel te plezierig.

— Maar mijn vader en moeder zullen ongerust zijn!

— Toe zanik niet... dan had ge niet moeten mee rijden! Ik blijf nog...

— Ge zijt straks in de arreslede dadelijk thuis, sprak de waardin tot Jelle.

Ze wilde Alkema die veel verteerde zoolang mogelijk houden.

Jelle zonk weer op zijn stoel neer.

— Wat heb ik u gezegd? vroeg de leurder. Ga met mij mee. Anders zit ge hier morgen nog.

— Stien steek de lamp aan, we zien elkander niet meer en we willen kaarten! schreeuwde Bokke.

— Ik ben hier al met de lucifers, antwoordde de waardin haastig.

— Ga nu buiten... dan merken ze het niet... anders houden ze u, fluisterde de leurder tot Jelle.

De knaap sloop uit de herberg... Hij wist, dat hij heel ver van huis was. Maar hij moest er toch heen... En Bokke wilde niet vertrekken.

De leurder volgde hem.

— Kom mee, zei hij. Ik woon niet ver af. Ik ga om mijn schaatsen. En dan breng ik u een heel eind weg tot ge de lichten van Hindloopen ziet.

Jelle durfde niet alleen vertrekken. Hij was hier zoo vreemd. En hij kon verdwalen op al die kanalen, welke in Friesland elkaar kruisen als de wegen bij ons.

Hij stapte dus met den leurder mee. Het werd nu geheel donker.

Jelle voelde zijn hoofd gloeien. Maar op het lichaam had hij 't koud. Hij stond hier zonder jas. En zijn beenen waren loom en moe. Als hij maar zoover kon rijden!

— Hoe ver zjn we hier van Hindeloopeu? vroeg hij.

— Te voet, wel vier uur...

— Zoo'n eind!

— Ja... Maar op schaatsen gaat het gauwer, beweert

de de leurder. 't Is slecht van dien mijnheer om u zoo in den steek te laten. Wat zouden uw ouders wel denken, moest ge van nacht niet thuis komen? Dat ge door 't ijs gezakt waart?

Jelle durfde niet aan huis te peinzen. En toch zag hij zijn vader en moeder, en Griet en Stijntje... Ze zouden nu al zeer ongerust zijn. Wat voelde hij berouw over zijn ondeugende streken!

Hij redeneerde niet meer als in de herberg... Was hij maar naar school gegaan!

Nu liep hij hier bij avond op een eenzamen weg, naast een vreemden man.

De leurder was om het dorp heen getrokken en volgde een hard bevroren aarden baan tusschen de akkers. En zijn huis schenen ver....

Jelle sleepte zich voort. Hij had wel kunnen schreien. Nu voelde hij zich niet groot meer.

— Waar woont ge toch? vroeg hij ongeduldig.

— We zijn er haast antwoordde de leurder.

Zonder schaatsen kan ik niets doen hé? Ik ben met mijn mandje garen en lint bij de boeren geweest, om een stukje brood te verdienen.

De voettocht duurde nog wel een kwartier.

Eindelijk hield de leurder voor een klein huisje stil. Het stond hier zeer eenzaam. Jelle zag in heel den omtrek geen lichtje.

— We zijn er sprak de man. Ik woon niet op een kasteel, maar in een arm hokje... Kom binnen.

— Ik kan hier wel wachten....

— Neen, neen... 't Is koud buiten...

— Maar ge moet toch maar net uw schaatsen nemen..

— En een stukje brood eten. Gij ook!

— Ik heb geen honger....

— Ja wel! 't Is nog een heele reis, ventje. Dan eet ge wat, voor den honger die komt.

— Maar 't wordt zoo laat....

— Een minuutje meer of minder zal er nu niet aan doen....

De leurder duwde Jelle in het donker hutje.

— Even licht maken, zei hij.

En hij ontstak hout in den haard ... Een vuurtje laaide op. En bij het schijnsel zag Jelle een armzalig vertrek.

— Ik woon hier alleen, en doodarm, zei de leurder. Zet u bij 't vuur jongen. Ge hebt het koud...

— Maar ik zou naar huis willen....

— Zeker, zeker! Eerst wat eten. Ik moet nu de verstandigste zijn... En rust een beetje... Dan zakt de wijn.. Uw beenen zijn zeker moe?

— Ja.

De man wees naar een bankje en wierp hout op het vuur. En ja, de warmte deed Jelle deugd. Hij was koud tot op 't gebeente. Alleen het hoofd gloeide.

De leurder haalde een homp brood uit een kas. Hij brak er een paar stukken af en smeerde er vet op.

— Hier, ventje, eet, zei hij.

Jelle kon het brood niet door de keel krijgen. Maar

de man at smakelijk en warmde een kannetje koffie. Hij haastte zich niet...

— O, laat ons nu vertrekken! smeekte Jelle.

— Wees niet ongeduldig. Ik bedenk daar, dat de maan straks rijst. Nu is het pikdonker. We zouden onzen weg niet vinden of in een gat rijden en verdrinken... Als de maan er is schieten we vlug op.

— Maar hoe lang duurt dat nog?

— Een uurtje.. We winnen het in. We zouden nu niet vooruit geraken. In donker, op 't ijs, is niet aangenaam... Ga nooit meer met dien Bokke mee!

— Zoo erg donker is het niet, hernam Jelle.

— Ja wel... Op 't ijs zouden we geen steek zien.

— De sterren schijnen....

— Dat helpt zoo weinig. Ge moet nu niet zaniken, vervolgde de leurder wat boos. Ik ben zoo vriendelijk u raar huis te brengen, al zou ik ook liever in mijn bed kruipen... .

— Maar ge zei, dat ge in de buurt van Hindeloopen moest zijn.

—Dat kan ik morgen ook doen. Kijk niet zoo bang, als de maan er is vertrekken we. Ik zal uw ouders geen nacht in de onrust laten.... Maar dan moet ge ook kalm blijven.

Jelle durfde niet meer tegenspreken. Hij voelde nu wat angst voor den vreemden man ... De leurder had eigenlijk een ongunstig valsch gezicht.... Maar hij sprak toch vriendelijk.

Stil zat Jelle op het bankje bij het vuur. En hij werd soeziger. Dat was van de wijn.... Hij raakte in slaap en zakte scheef tegen den muur...

III.

Vader Bouwman had Jelle natuurlijk niet gevonden. Maar het ijsveld was groot. En men kon allerlei vlieten en vaartjes op rijden.

— Misschien is de deugniet al thuis, dacht mijnheer Bouwman.

Hij keerde terug naar Hindeloopen. Nabij het stadje wemelde het van volk. En nu waren er ook veel kinderen. De meesters en mesteressen hadden de scholen wat vroeger laten uitgaan.

Mijnheer Bouwman keek nog eens rond. Hij vroeg aan eenige knapen of ze Jelle niet gezien hadden.

— Neen, en hij is niet op school geweest! klonk het terug.

Vader ging naar huis. Misschien was zijn zoontje binnen. Doch die hoop werd niet vervuld.

Allen waren ongerust.

— Als Jelle maar niet naar oom Koen gereden is! Dat zat in zijn hoofd zei moeder.

De familie zou wachten. 't Werd donker en de knaap verscheen niet. Nu werd de ongerustheid angst. Moeder vreesde dadelijk voor een ongeluk. Het ijs was wel sterk, maar er konden hier en daar wakken zijn.

Griet en Stijntje stonden in den winkel, want vader had geen rust, om nu klanten te bedienen. Hij liep het huis uit en in....

— O, God, breng mijn jongen terug! bad hij telkens.

De laatste schaatsenrijders kwamen aan land. 't Ijsveld lag verlaten. Vroolijke groepjes trokken huiswaarts, al weer pratend over het plezier voor morgen.

Overal gleden de kachels. En hongerig kwamen jongens en meisjes thuis. De beenen waren stram van 't schaatsen. Maar dan kroop men juist zoo heerlijk onder de warme dekens en sliep men als een roos....

In het huis van Bouwman was er angst.

— O, wat moeten we doen? zei moeder radeloos. Er is iets met Jelle gebeurd! Rijd eens naar oom Koen om te hooren of hij daar geweest is! vroeg ze aan vader. En neem Piet en Juw mee.

Dat waren ooms die te Hindeloopen woonden.

Vader Bouwman wilde zijn zoon gaan zoeken. Hij ging naar de familie. Ook burens hoorden 't nieuws. Jelle Bouwman was nog niet terug van 't ijs... Dat bericht liep rond.

— O, hij zal eens heel ver hebben willen rijden, meende de meid van den notaris. Die jongen is altijd haantje vooruit, en een groote deugniet er bij. Hoe dikwijls hij mijn emmers water omver gooit.

— Ja, en laatst bond hij ons de kat van den bakker met een lang touw aan de bel, vertelde de meid van den dcker. We hoorden een geluid dat 't huis dreunde. We

dachten natuurlijk, dat er een ongeluk gebeurd was en de dokter dringend moest komen. Maar jawel de kat ging als een razende te keer. En den jongen van Bouwman stond achter den hoek te lachen.

— Onkruid vergaat niet, en straks daagt de rakker wel op, voorspelde de meid van den notaris.

Maar anderen hadden medelijden met de familie Bouwman. En velen bonden de schaatsen weer aan, om op 't ijs de verlorene te zoeken. De veldwachter was er ook bij. Hij verdeelde het volk in groepjes. Zoo kon men verschillende richtingen uit gaan. Men nam lantaarns mee... En weldra zweefden de lichtjes door 't duister.

Vader Bouwman en de ooms zouden zich naar Koen begeven

En in de kamer zat de arme moeder te schreien. En weenend bad ze, dat God haar jongen veilig mocht terug brengen.

IV.

Jelle had een heelen tijd geslapen. De leurder wekte hem niet. Hij zat bij 't vuur te rooken.

De maan kwam niet op. Alleen de sterren pinkten rustig in den Winteravond.

Plots schrok Jelle wakker. Hij keek verdwaad rond.

— Waar ben ik? kreet hij.

Maar bij herinnerde zich alles.

— O, ik heb geslapen en ik moet naar huis! vervolgde Jelle.

— Ja, nu gaan we... De maan is er nog wel niet, maar ze komt wel....

— Hoe laat is 't al?

— Zeven uur....

Maar 't was al bij tien.

— Te negen uur zijt ge bij vader en moeder, beweert de de man.

— O, wat zullen ze ongerust zijn!

— Maar dat kan ik niet helpen...

— Ik ga nog eens naar de herberg. Bokke zal nu wel willen, vertrekken.

— Die kerel is natuurlijk dronken... En hij zou u met zijn slede verongelukken. De baas zal hem niet laten vertrekken. Vertrouw u maar op mij.

Jelle moest den man gelijk geven. Hij stond op. Wat voelde hij zich stijf en stram. Maar hij wilde naar huis, hij moest.

Jelle lette er niet op dat de leurder zonder schaatsen vertrok.

— Nu stappen we naar 't ijs, zei de man. We moeten daarvoor niet naar het dorp terug keeren. Dat zou een omweg zijn.....

Ze gingen over een eenzamen weg. En weer duurde de wandeling lang. Bevend van koude, en ook van een ellendig gevoel, strompelde Jelle mee.

— Waar is het ijs toch? vroeg hij, weer ongeduldig.

— Een beetje kalm... We komen er wel, zei de leurder. Ge moet nu alles doen, wat ik u zeg. Ik ben uw baas.

— Wat klonk dat vreemd!

— Ik help u en gij moet mij helpen, hernam de rare man. Luister nu eens goed. We zijn hier bij een hoeve. Ge moet er binnen komen, zonder de menschen te wekken.... Er is een venstertje. Ik kan er niet door, maar gij kunt dat wel. Ge kruipt naar binnen. En als ge uw handen uitsteekt zult ge bollen kaas vinden. Die reikt ge me dan door het venstertje toe.

Jelle had verschrikt die woorden aanhoord.

— Stelen! riep hij met afkeer.

— Ja... Die boer is zoo rijk, dat hij niet weet, hoeveel geld hij heeft. En te gierig om een armen drommel wat te geven. Dus nemen we het.

— Maar ik doe het niet... ik wil geen dief zijn!

Jelle barstte in tranen uit. Hij begreep nu dat de leurder hem schandelijk bedrogen en meegelokt had.

— Ge doet het wel, sprak de dief.

— Neen....

De kerel greep Jelle bij den nek en schudde hem ruw heen en weer.

— Domoor, ik zat in de herberg al te overwegen, hoe ik aan de kazen zou geraken. Ik heb ze vanmiddag zien liggen, toen ik op de hoeve wat verkoopen wilde, maar als een schooier weg gestuurd werd... En kijk, in de herberg vond ik u en ik maakte een slim plannetje...

— Maar ik help niet! kreunde Jelle.

— Dan sla ik u dood! dreigde de schelm.

Weer schudde hij Jelle geducht. De jongen was doodsbenauwd. Hij stond hier alleen met een slechten man... die hem wilde vermoorden, als hij niet gehoorzaamde.

— 't Is tien uur en op de boerderij zijn ze naar bed. sprak de dief voort. Roep niet, want ik maak u dood en loop dan weg. En vertel morgen aan niemand, dat ge me geholpen hebt. Dan zoudt ge ook in de gevangenis moeten. Zult ge nu doen wat ik zeg....

— O, laat me gaan! smeekte Jelle....

— Ge maakt me kwaad! Gehoorzaamt ge, ja of neen? De leurder greep Jelle om den hals.

— Ja, ja! kermde de knaap.

— Vooruit dan! En niet meer spreken....

Ze kwamen op de hoeve. De leurder hield Jelle bij de hand en leidde hem mee naar de achterzijde van de grootte woning.

— Hier is het venstertje, fluisterde hij. Ik heb groene zeep bij me en strijk er die op. Kijk... in een wipje is de ruit uitgesneden.

De dief scheen zijn vak te kennen. Bevend stond Jelle hier...

— O, laat me gaan! smeekte hij weer.

— Er in of ge weet het! En uw mond houden!

Hij hief Jelle omhoog en stak hem door de opening...

— Wat wringen, zei hij zacht. Ge kunt er best door... En Jelle raakte binnen.

— Nu vooruit loopen... tegen een tafel... de kazen liggen er op, fluisterde de schurk, die zijn hoofd naar binnen stak.

Jelle vond de bollen kaas. Hij reikte ze over. Maar rij schreide er bij. De dief nam zes groote bollen kaas aan en knoopte ze in een doek. Doodsbenauwd kroop Jelle al weer door het raampje. De kerel hielp hem buiten.

— Zie zoo, 't is al klaar, zei hij. Kom vlug mee! Ze verlieten de boerderij.

— We gaan terug naar mijn huis, zei de dief.

— Maar ik moet naar Hindeloopen.

Jelle had toch zijn schaatsen niet vergeten.

— Morgen naar Hindeloopen.. Nu is het te laat. En ik moet u nog leeren, wat ge ze thuis wijs zult maken om niet van die kazen te spreken.

— Maar mijn ouders...

— Doen wat ik zeg!

Ze volgden weer den eenzamen weg. Jelle voelde zich ziek.

Plots doemden twee gestalten op.

— Halt! klonk het.

De dief liet de doek met de kazen vallen. Daar stonden twee gendarmen.

— Zoo laat op wandel, zei een van hen. En bij dat barre winterweer! En wat ligt er daar...

De dief was geheel onthutst...

— Kazen, zei de gendarmen dan. En gestolen?

— Neen, neen... stamelde de dief.

— Jawel, gestolen! riep Jelle. En ik heb moeten helpen.

— 't Is hier te koud, om te praten. We zullen het op het dorp onderzoeken, hernoemde de gendarm.

— Maar ik wil naar Hindeloopen, schreef Jelle.

— Stil, ventje... Kinderen als gij hooren nu in hun bed... En vooruit, march!

Ze werden meegeleid, echter naar een ander dorp, dan dat, waar Bokke Alkema zat te drinken. En de leuider en Jelle kwamen in de gendarmerie, de kazerne van de maréchaussées, zooals men hier zei.

— Die jongen valt omver van vermoeienis, zei een der gendarmen. Die moet eerst en vooral naar bed.

Jelle wilde uitleg geven.

— Morgen, sprak de gendarm. Eerst slapen... gij toch... De groote moet straks vertellen...

Jelle werd in een kamertje gebracht en op een brits onder de dekens gestopt... Hij lag een tijd te schreien... En hij dacht wanhopig aan huis... Maar hij viel dan toch in slaap...

Jelle werd wakker. 't Was al een eind in den morgen. Twee heeren stonden bij hem. De knaap wreef verward **zijn oogen uit**. Die heeren waren de burgemeester en de secretaris van het dorp. De burgemeester keek op een papier. Het was een telegram, naar de burgemeesters in 't rond gezonden. De politie van Hindeloopen verzocht opsporing van een knaap, sedert den vorigen dag verdwenen.

— Heet gij Jelle Bouwman? vroeg de burgemeester.

— Ja....

— Van Hindeloopen, hé? Dus ge zijt terecht. Sta nu maar gauw op....

— Maar ik moest van dien man de kazen stelen!

— Ja, dat weten we al. De deugniet heeft het bekend. Ge moogt naar huis.

De leuider had de waarheid moeten vertellen. En toen was dat telegram gekomen.

Er werd naar Hindeloopen geseind, dat Jelle Bouwman terecht was. De burgemeester verhoorde Jelle nog eens en hij gaf hem een flinke vermaning, niet om die kazen, maar om zijn ongehoorzaamheid thuis.

Jelle werd in een rijtuig gezet. En de koetsier bracht hem naar Hindeloopen.

De familie Bouwman had een vreeselijken nacht doorgebracht.

Vader en de ooms waren doodelijk ongerust terug gekeerd. Oom Koen had Jelle niet gezien. De anderen hadden evenmin nieuws. In den nacht kwam een paard met gebroken tuig aangerend op de hoeve van Alkema. De boer begreep, dat er een ongeluk was gebeurd met zijn zoon. Maar niemand wist, dat Jelle Bokke vergezeld had. Zoo heerschte er onrust over twee verdwenenen.

Met de eerste klaarte trokken vader Bouwman en de ooms en ook vrienden er weer op uit om te zoeken. Een heel eind van Hindeloopen zagen ze een omgevallen arreslede.

— De slede van Bokke Alkema klonk het.

't Paard had ze omgekeerd over zekeren afstand meegesleurd. Dat zag men aan de krassen op 't ijs. En die volgende, kwam men aan den ingang van een kanaal. Hier, bij deze bocht, was het ongeluk gebeurd.

— Daar ligt Bokke! riep een jonge man.

En ja, Bokke lag dood tusschen het vervroren riet. Ieder was verschrikt. Men bracht het lijk naar een hoeve. Van één verdwenene kende men nu het lot. Men begreep wel, dat Bokke dronken naar huis had willen rijden en zijn slede niet goed meer had kunnen besturen.

Maar waar was Jelle Bouwman? Te tien uur stapte de burgemeester den winkel binnen.

— Goed nieuws, zei hij. Een telegram. Jelle was te Nijhuizum. Hij is fiks en gezond. Ze brengen hem naar hier.

O, dat was een blijdschap! Een buurman vloog op schaatsen weg, om vader Bouwman de gelukkige tijding mee te deelen. Tegen twaalf kwam 't rijtuig. Half Hindeloopen stond op straat. Jelle durfde niet opkijken van schaamte. Moeder sloot hem in haar armen. Vader zei geen woord. Hij liet Jelle eerst alles vertellen. War schrokken de ouders en zusters!

— Jongen, dat is een les voor uw leven, sprak moeder.

Vader sprak nog niet veel. Hij dacht na. En dan bracht hij een bezoek aan Jelle's meester.

In den namiddag reed een lijkwagen voorbij. Daarop bracht men Bokke Alkema naar huis. Een dokter had

gezegd, dat hij dronken was geweest. Aan Bokke's hoofd bemerkte men een groote wonde. Maar eigenlijk was Bokke dood gevoren. De gevolgen van dronkenschap.

Bokke had in de herberg gesnoefd, dat hij best nog naar huis kon! En zijn zoogenaamde goede vrienden, lieten hem in den steek...

's Avonds zei vader Bouwman tot Jelle:

— Jongen, gij zijt ontevreden thuis... En moeder en ik hebben besloten u voor een tijd naar een kostschool te zenden.

Jelle had veel verdriet over dat besluit. Onder de kamaraden durfde hij niet gaan. De geschiedenis van de kazen had in de gazet gestaan... En men las erbij, dat de leurder een echte vagebond was, die nu wel voor een heel tijd in de gevangenis zat...

Zoo moest Jelle uit Hindeloopen weg....

EINDE.